

Van september tot september
Jaarverslag IPB 2023 – 2024

Voorwoord

Met dankbaarheid presenteren wij u het overzicht van de activiteiten, vergaderingen en projecten die het Interdiocesaan Pastoraal Beraad (IPB) gedurende de het werkjaar 2023-2024 heeft ondernomen. De bijeenkomsten van het Forum, het hart van het IPB, gaven richting en inhoud aan ons gezamenlijke werk en boden een platform voor ontmoeting, reflectie en besluitvorming over actuele thema's in en rondom de Kerk.

Het afgelopen jaar was niet zonder uitdagingen. We leven in een periode waarin de Kerk, in Vlaanderen en daarbuiten, geconfronteerd werd met vele vragen over het verleden en de toekomst. Tegelijkertijd zagen we de groei van kleine, maar hoopvolle initiatieven die de kracht van gemeenschap en solidariteit benadrukken. De internationale aspecten, zoals de toename van niet-Europese geloofsgemeenschappen, vragen om een andere benadering van kerk-zijn en een hernieuwd besef van verbondenheid, ongeacht taal of cultuur. Dit onderwerp kwam uitvoerig aan bod in onze bijeenkomst, waarbij dialoog en een open houding steeds centraal stonden.

Het IPB heeft het afgelopen jaar actief gewerkt aan thema's zoals de relatie tussen Kerk en politiek, en de vraagstukken rond LGBTQ+-inclusiviteit. Dit alles was niet louter gericht op interne reflectie, maar vooral op het creëren van een inclusieve Kerk die in dialoog staat met haar gelovigen én met de bredere samenleving.

Het project Space for Grace toont hoe innovatie, creativiteit en procesbegeleiding geloofsvernieuwing kunnen stimuleren. Het is een getuigenis van hoe samenwerking en het delen van kennis, ideeën en ervaringen een vruchtbare bodem bieden voor nieuwe initiatieven. We zijn dankbaar voor de positieve reacties en blijvende betrokkenheid die we hebben ervaren, zowel binnen als buiten Vlaanderen.

Carine D'hondt, voorzitter

Forumbijeenkomsten

In juni 2024, aan het einde van de mandaatperiode 2020-2024, telde het IPB-Forum 84 stemgerechtigde leden. De Vlaamse bisschoppen, hun secretaris-generaal en hun woordvoerder waren en blijven waarnemend lid. Daarnaast was er een waarnemend lid vanuit de Franstalige zusterorganisatie CIL en vanuit 2 andere christelijke denominaties. In februari 2024 trad ook het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap (NBG) toe als waarnemend lid.

Een overzicht van de Forumbijeenkomsten:

Forum	Aantal deelnemers	Locatie
7 okt '23	24	IC Brussel
2 dec '23	41	TPC Antwerpen
2 mrt '24	32	IC Brussel
1 juni '24	67	TPC Antwerpen

Een kort verslag van de Forumbijeenkomsten.

7 oktober 2023 – IC Brussel

Internationalisering van de Kerk in Vlaanderen

Dorina Pagliaro besprak de impact van internationalisering in Vlaamse kerkgemeenschappen. Ze benadrukte dat liturgie, ongeacht de taal, een verbindende factor blijft binnen de kerk. Er is echter een groeiende kloof tussen vergrijzende Vlaamse parochies en jongere, niet-Europese gemeenschappen. Dorina waarschuwde ook voor de verleiding om anderstalige gemeenschappen als 'kerkredders' te zien, wat hun eigen ontwikkeling belemmert. Ze benoemde de uitdagingen die ontstaan door culturele verschillen, maar ook de inspiratie die buitenlandse gemeenschappen bieden, vooral op het vlak van catechese en gemeenschap.

2 december 2023 – TPC Antwerpen

De liefde voor politiek (Fratelli Tutti)

Tijdens dit forum, geïnspireerd door paus Franciscus' encycliek Fratelli Tutti, werd de rol van politiek als vorm van naastenliefde besproken. Theoloog Johan Verstraeten en parlements lid Els Van Hoof onderstreepten het belang van politiek als middel om broederlijkheid en gerechtigheid te bevorderen. Politiek moet volgens hen gebaseerd zijn op solidariteit en sociale betrokkenheid, niet op eigenbelang. Na de pauze volgde een discussie over christelijke waarden in de politiek en de rol van de kerk bij het bespreekbaar maken van politieke kwesties. Christof Bouweraerts werd verwelkomd als de nieuwe coördinator bij het IPB en er werd aangekondigd dat voorzitter Christa Damen nog op post zou blijven tot uiterlijk juni 2024.

2 maart 2024 – IC Brussel

IPB scherpt ontwerpnota bisschoppensynode aan

We bespraken de prioriteiten voor de wereldsynode op basis van een nota waarin de Belgische bisschoppen drie prioriteiten en van daaruit drie thema's formuleerden: de rol van vrouwen, het gewijde ambt, en digitale aanwezigheid onder jongeren. Tijdens het overleg werd gepleit voor gelijkwaardigheid binnen de kerk en de mogelijkheid tot wijding van vrouwen. Het belang van luisteren naar jongeren werd benadrukt, evenals het onderscheid tussen leiderschap en ambtelijke verantwoordelijkheid. De vergadering evalueerde ook recente beleidsdiscussies, waaronder die over seksueel misbruik.

Wanneer de Kerk LGBTQ+-personen nabij wil zijn

Tijdens dit forum werd de relatie van de katholieke kerk met LGBTQ+-personen besproken. Jade Willaert gaf een historisch overzicht, terwijl Willy Bombeek de pastorale kant toelichtte. Beiden pleitten voor een inclusieve benadering, waarbij dialoog en begrip voorop staan. Carine D'hondt werd verkozen tot nieuwe voorzitter van het IPB. Het afscheid van Christa Damen werd gemarkeerd door dankwoorden en een feestelijke receptie.

Bureauvergaderingen

Het IPB-Bureau telde een 20-tal leden waarvan 8 van rechtswege lid zijn: de aartsbisschop, de bisschop-referent, de secretaris en de woordvoerder van de Bisschoppenconferentie, de vertegenwoordiger vanuit ELF, de voorzitter, de ondervoorzitter en de coördinator. De andere leden worden door het Forum gekozen of gecoöpteerd door het Bureau.

Als bestuursorgaan besteedde het Bureau ruim tijd aan de visie en missie van het IPB en de vertaling ervan in het Reglement Inwendige Orde. Een herwerkte versie werd in juni goedgekeurd door de Forumleden. Zowel de thema's en inhoudelijke planning van de Forumbijeenkomsten als de evaluatie en opvolging achteraf kwamen uitvoerig ter sprake op de maandelijkse bijeenkomsten.

Met het oog op de continuïteit werd beslist dat het Bureau als afscheidnemend Bureau zou aanblijven tot december 2024 – met inbegrip van Bureauleden wiens mandaat als Forumlid niet zou worden vernieuwd voor de periode 2024-2028 – en dat het nieuwe Bureau in januari 2025 moet kunnen aantreden.

Dagelijks Bestuur en secretariaat

Het Dagelijks Bestuur bestond uit voorzitter Christa Damen, ondervoorzitter Jeroen Moens, Luc Devisscher, Ann Illegems en

coördinator Christof Bouweraerts (officieel vanaf 1 december 2023). Op de vergadering van 2 juli 2024 sloot ook de aantredend voorzitter Carine D'hondt aan. Zij nam de fakkel over op 24 augustus 2024.

Online vergaderingen: 26 oktober, 14 november en 21 december 2023; 21 maart, 23 april, 27 mei en 2 juli 2024. Fysieke vergaderingen: 6 februari 2024.

Publicaties

Er waren geen publicaties.

Project Space for Grace

Het project Space for Grace markeerde zijn vijfde werkjaar met een inspirerend begin op het Dennoch Congres in Hannover, waar een Vlaamse delegatie van 19 personen deel uitmaakte van een programma vol workshops, muziek, en interactieve sessies.

De kern van Space for Grace ligt in het ondersteunen en begeleiden van vernieuwende geloofsprojecten binnen Vlaanderen. Na de vijfde projectoproep werden vijf veelbelovende initiatieven geselecteerd. De projecten ontvingen bezoek van coördinator Raf Lust en ondersteuner Luk Vanmaercke, waarbij netwerk-mogelijkheden werden besproken en verwachtingen gedeeld. Daarnaast startte de vorming van de vierde projectselectie in oktober 2023 en wisselden eerdere projectdeelnemers hun ervaringen uit.

De learning community kende dit jaar enkele unieke ontmoetingen, waaronder een eerste sessie met overnachting en waardevolle bijdragen, zoals het project uit Butsel en een forum over LGBTQ+ in de Kerk. Rode draad in de samenkomsten was de bespreking van lokale werking en de toepassing van de zelfmonitor, een verfijnd Nederlands model dat deelnemers reflectie en versterking biedt.

Academisch onderzoek speelde ook een belangrijke rol, met een focus op de tweede Program Level Evaluation. Interviews met kerkelijke leiders in Vlaanderen, Nederland en Duitsland onderzochten de evolutie binnen de kerk. Een Project Level Evaluation gaf aanvullend inzicht in de vitaliteit van geloofsgemeenschappen via project-specifieke vragenlijsten.

Ten slotte bleek de nieuwe opleiding Innovatie en Procesbegeleiding, onder leiding van Sofie Verscheure en Mips Meyntjens, succesvol. Dat ‘atelier op maat’ trok 14 deelnemers, waardoor een vervolgreeks vrijwel zeker is.

Communicatie

Otheo en andere (kerkelijke) media

- Kerknet, 2 december 2023: *IPB-forum beraadt zich over de liefde voor politiek.*
- Kerknet – Kerk & Leven, nr. 11: *IPB scherpt synodetekst van bisschoppen aan.*
- Kerk & Leven, nr. 11, bisdompagina’s: een stuk met voorbeelden van vernieuwende projecten die in aanmerking komen voor Space for Grace.
- Op 30 april werd een oproep bij het verkiezingsjaar 2024 (ook verschenen in Transparant) verspreid naar de Forumleden, naar Kerknet – Kerk & Leven, en naar IPID voor verdere verspreiding naar de pers.
- Otheo, zaterdag 1 juni 2024: *Carine D’hondt leidt voortaan Interdiocesaan Pastoraal Beraad.*
- Kerk & Leven, nr. 24, p. 6: *Soms is synodaliteit een kronkelweg. Carine D’hondt nieuwe voorzitter van Interdiocesaan Pastoraal Beraad*
- Nieuwsbrief Bisdom Gent, 6 juni 2024: *Nieuwe voorzitter IPB.*

- Otheo - Kerk & Leven, nr. 29-30-31, p. 5: *Het ene engagement beïnvloedt het andere*. Interview met Christa Damen bij haar afscheid als voorzitter.
- Otheo - Kerk & Leven, nr. 35, p. 6: *Meer vorming en begeleiding nodig*. Bijdrage van Carine D'hondt aan stuk over sociaal belang van vrijwilligers in parochies. d
- Bisdomblad Kerk-in-Zicht Brugge, p. 8: *'Space for Grace': er rinkelt toch wel een belletje?*

Transparant

In jaargang 27 werden volgende nummers gepubliceerd:

- Oktober – december 2023:
 - Editoriaal: Tussen Godvergeten en Godvertrouwen
 - IPB-Nieuws: Terugblik op het Forum van 7 oktober over internationalisering van de Vlaamse Kerk
 - In 't Vizier: Met Space fot Grace naar congres in Hannover
- Januari – maart 2024:
 - Editoriaal: Nieuwjaarswensen
 - IPB-Nieuws: Terugblik op het Forum van 2 december 2023
 - In 't Vizier: Nieuwe coördinator Christof Bouweraerts en synodaal proces Sint-Niklaas
- April – juni 2024:
 - Editoriaal: Profeten van een toekomst die ons niet toebehoort
 - IPB-Nieuws: Terugblik op het Forum van 2 maart 2024
 - In 't Vizier: Oproep bij het verkiezingsjaar 2024

- Juli – september 2024:
 - Editoriaal: Morgen zal anders zijn dan vandaag
 - IPB-Nieuws: Terugblik op het Forum van 1 juni 2024
 - In 't Vizier: Carine D'hondt, nieuwe voorzitter van het IPB

Eind augustus 2024 staat de teller van het aantal exemplaren op:

- Personen: 1.134
- Organisaties/gemeenschappen: 543
- Totaal: 1.677

Andere activiteiten en gebeurtenissen, werkgroepen

- 25 januari 2024: Ucsia nieuwjaarsreceptie (Christa)
- 8 februari 2024: online vergadering over de studiedag 'Een kerk die luistert' (Christof)
- 12 februari 2024: online vergadering werkgroep ter voorbereiding van het Forum van 2 maart (Christof)
- 23 februari 2024: studiedag 'Seksueel misbruik binnen de Kerk: een multidisciplinaire analyse' (Christa)
- 15 maart 2024: synergie interdiocesane diensten (Christa en Christof)
- 19 maart 2024: eucharistieviering ter ere van de elfde verjaardag van het pontificaat van paus Franciscus (Christa en Christof)
- 21 maart 2024: evaluatie van nog lopende projecten van de oproepen 1, 2 en 3 van Space for Grace in Leuven (Raf, Luk, Christa)
- 3 april 2024: ceremonie ter ere van kardinaal De Kesel en aartsbisschop Terlinden georganiseerd door het Centraal Israëlitisch Consistorie van België en de joodse gemeenschap van Brussel in de Grote Synagoge in Brussel (Christa en Christof)
- 16 april 2024: evaluatie studiedag 'Een Kerk die luistert' (Christof)
- 24 april 2024: uitreiking van de Junia-prijs door Vrouwen-in-zicht (Christa)

- 25 april 2024: beraadslaging van de jury van Space for Grace over de ingediende projecten (Christa)
- 7 mei 2024, KU Leuven LOGOS studiedag 2024 over ‘Eenheid en onenigheid in de Kerk’ (Christof)
- 15 mei 2024: boekvoorstelling De kracht van de Scheppende Ruimte van Kristof Lataire (auteur) en Thomas De Boever (fotograaf) (Christa, Raf en Christof)
- 4 juni 2024: synergie interdiocesane diensten, (Christof en Christa)
- 6 juni 2024: adviesraad KADOC (Christof)
- 26 juni 2024: voorstelling van Kamino (het nieuwe IJD) (Christa en Christof)
- 1 juli 2024: werkgroep Forum 5 oktober (Christa, Carine, Pieter, Luk, Raf, Christof)
- 3 september 2024: werkgroep Forum 5 oktober (Carine, Pieter, Luk, Raf, Christof)
- 10 september 2024: bezoek aan Neos vzw en gesprek met directeur Martin De Loose (Christof)

Deelname aan CIL-bijeenkomsten en aan het Europees Lekenforum

Van 13 tot 16 juni 2024 kwam het Europees Lekenforum samen in Rome voor een vergadering en studiesessie over kunst, geloof en synodaliteit. Josian Caproens werd herkozen als voorzitter van de Europese koepel van lekenfora. De zes Belgische deelnemers, onder wie leden van het Interdiocesaan Pastoraal Beraad, benadrukten het belang van luisteren en respect als basis voor synodaliteit en pleitten voor meer vorming rond dit thema. Kunst werd gezien als een verrassende invalshoek om de synodale weg te versterken. Vaticaankenner Emmanuel Van Lierde en jezuïet Bert Daelemans begeleidden de sessies.

Zuster Nathalie Becquart – een belangrijke figuur binnen de synode – kwam spreken. Ze onderstreepte de noodzaak om vrouwen meer te

betrekken in de besluitvorming binnen de kerk en riep op tot bredere inclusie op alle kerkelijke niveaus.

Lidmaatschap van en medewerking met andere organisaties

Op 27 februari 2024 organiseerden we samen met UCSIA, de Interdiocesane Commissie voor Catechese (ICC) en het Academisch Centrum voor Praktische Theologie (ACPT) van de KU Leuven de studiedag *Een kerk die luistert: omgaan met verschillen* op 27 februari 2024 in Antwerpen. De studiedag bouwde verder op de symposia *Parochie & ambt. Tussen renovatie en innovatie* (2020) en *Kerk vormen in een seculiere tijd* (2022) en richtte zich tot iedereen die verantwoordelijkheid opneemt in de kerk, van parochies tot bisdommen, van professionals tot vrijwilligers.

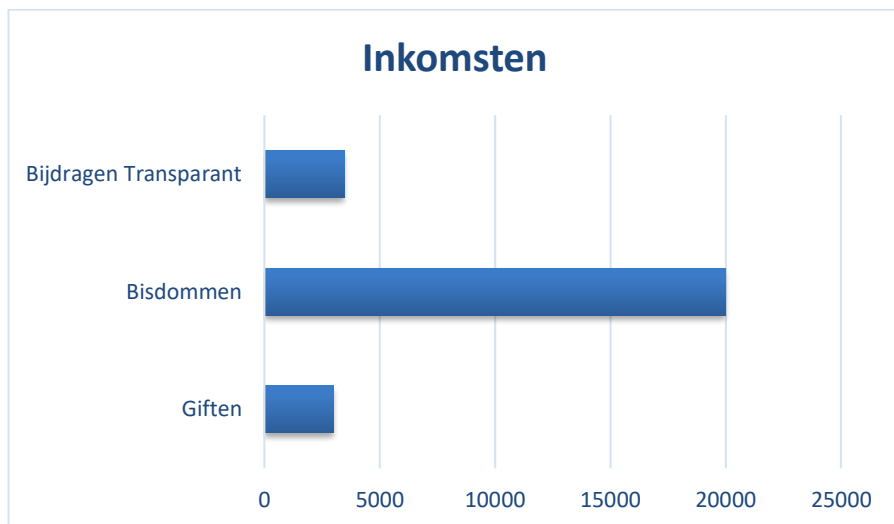
In het theoretische deel van de dag was het synodaal proces onze kapstok. Theoloog Jos Moons (ACPT, KU Leuven) deelde zijn inzichten over een synodale omgang met verschillen. Priorin Rebekka Willekes (Priorij Klarland) getuigde over de wijsheid van de Regel van Benedictus als het gaat om diversiteit en samenhang. In de namiddag waren er verschillende workshops die uitnodigden tot gesprek en reflectie over verscheidenheid. Aan bod kwamen onder andere de fricties tussen generaties, meningsverschillen over liturgie en catechese, het bevorderen van dialoog in conflictsituaties, de methode van spirituele onderscheiding en het synodaal proces.

Financies

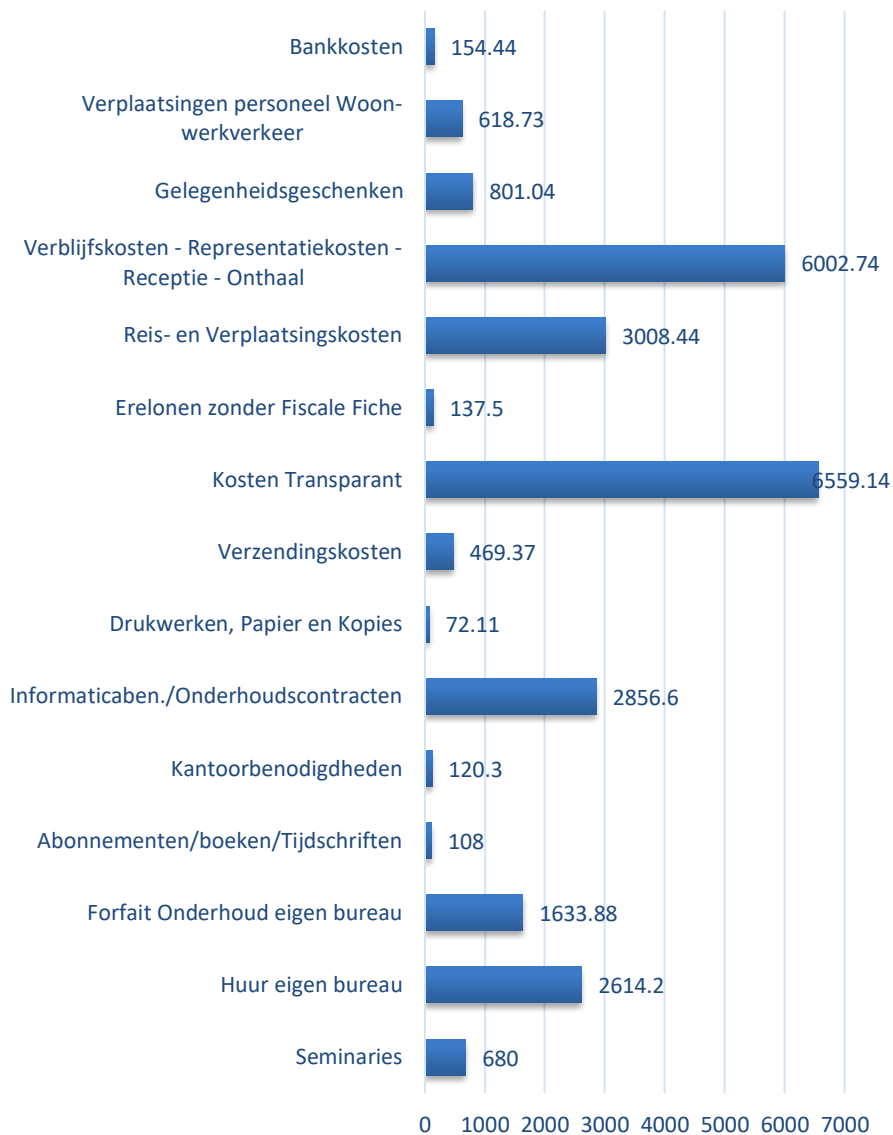
De jaarrekeningen volgen het boekhoudkundig jaar van 1 januari tot 31 december. Hier geven we een overzicht voor 2023. In die cijfers is het projectgeld voor Space for Grace niet inbegrepen.

Uitgaven	25.836 euro
Inkomsten	<u>26.452 euro</u>
Saldo	616 euro

De print- en verzendingskosten van het tijdschrift Transparant worden gefinancierd door vrije giften van abonnees, die daar jaarlijks toe opgeroepen worden. Toch zien we dat dat almaar minder volstaat.

Uitgaven

Interdiocesaan Pastoraal Beraad
Guimardstraat 1, 1040 Brussel
www.ipbsite.be, ipb@interdio.be